

Sygn. akt VI Ka 279/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Anita Jarząbek - Bocian

Sędziowie: SO Aleksandra Mazurek (spr.)

SO Maciej Schulz

protokolant: p.o. protokolant sądowy Marta Piotrowska

przy udziale prokuratora Iwony Zielińskiej

po rozpoznaniu dnia 16 maja 2016 roku

sprawy K. B., syna A. i A., ur. (...) w W.

oskarżonego o przestępstwo z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 272 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Wołominie

z dnia 3 grudnia 2015 roku sygn. akt II K 518/13

zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy; kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

SSO Aleksandra Mazurek SSO Anita Jarząbek - Bocian SSO Maciej Schulz

Sygn. akt VI Ka 279/16

UZASADNIENIE

K. B. został oskarżony o to, że w okresie co najmniej od dnia 21 grudnia 2009r. do dnia 26 lutego 2010r. w W., działając ze z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, chcąc by D. K. popełnił przestępstwo nakłonił go do tego, by przez podstępne wprowadzenie w błąd pracownika Wydziału Komunikacji Starostwa Powiatowego w W., a więc osoby uprawnionej do wystawienia dokumentów, wyłudził poświadczenie nieprawdy w ten sposób, że w dniu 21.12.2009r. złożył on wniosek o rejestrację samochodu osobowego marki S. (...) o numerze nadwozia (...) i uzyskał decyzję Starosty (...) nr (...) z dnia 21.12.2009r. o czasowej rejestracji, na następnie decyzję nr (...) z dnia 14.01.2010r. o stałej rejestracji samochodu pod numerem (...), przy czym D. K. nie był właścicielem pojazdu, a umowa zakupu zawarta została dla pozoru, tj. o czyn z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 272 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Sąd Rejonowy w Wołominie wyrokiem z dnia 3 grudnia 2015r. w sprawie o sygn. akt II K 518/13 uniewinnił oskarżonego K. B. od popełnienia zarzucanego mu czynu, zaś na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku apelację wniósł prokurator zaskarżając go w całości na niekorzyść oskarżonego.

1. W oparciu o przepisy art. 427 § 1 i 2 k.p.k., 438 pkt 2 k.p.k. prokurator zarzucił obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

a. art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., 424 § 1 kpk polegającą na kształtowaniu przez Sąd przekonania o niewinności oskarżonego na podstawie jedynie części ujawnionego w sprawie materiału dowodowego, nie zaś jego całokształcie, ocenionego w sposób dowolny, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, całkowite pominięcie przez Sąd I instancji dowodów i okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego i oparcie podstawy faktycznej wyroku jedynie na części okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, bez uwzględnienia najistotniejszych dowodów, w tym m.in. dokumentów zabezpieczonych w wyniku przeszukania miejsca zamieszkania oskarżonego, dokumentów zabezpieczonych w Starostwie Powiatowym w W. oraz dowodu z opinii biegłego z zakresu badań dokumentów, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy oceniony prawidłowo i wszechstronnie, z uwzględnieniem dyrektyw wskazanych w art. 7 k.p.k., prowadzić powinien do uznania oskarżonego winnym zarzuconego mu czynu.

b. Art. 391 § 1 i la kpk poprzez zaniechanie bezpośredniego wezwania i odczytanie zeznań świadka D. K., którego zeznania stanowią istotny dowód w sprawie i jedynie bezpośrednio jego przeprowadzenie na rozprawie może pozwolić na prawidłową ich ocenę.

2. W oparciu o przepisy art. 427 § 1 i 2 k.p.k., 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na uznaniu, iż zgromadzone w niniejszej sprawie dowody nie dają podstaw do uznania oskarżonego K. B. za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa, podczas gdy prawidłowa i wszechstronna analiza całokształtu materiału dowodowego, zwłaszcza błędnie pominiętych przez Sąd przy poczynieniu ustaleń faktycznych dowodów z dokumentów takich jak: wniosek o ubezpieczenie w (...) od następstw nieszczęśliwych wypadków, dokument ubezpieczenia OC samochodu - oba na nazwisko D. K. zabezpieczone w mieszkaniu oskarżonego, dwa wnioski o rejestrację pojazdu podpisane in blanco przez D. K. oraz upoważnienie z dnia 22.02.2010 r. do odbioru dowodu rejestracyjnego udzielone oskarżonemu przez D. K., w połączeniu we wskazaniach doświadczenia życiowego prowadzą do wniosku, że to oskarżony polecił zarejestrowanie samochodu, a tym samym dopuścił się zarzuconego mu czynu.

Na zasadzie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 437 k.p.k. prokurator **wniósł o** uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się bezzasadna. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I Instancji dokonał prawidłowej i wszechstronnej oceny całokształtu ujawnionego w sprawie materiału dowodowego, uwzględniającej zasady prawidłowego rozumowania, wskazania wiedzy oraz doświadczenia życiowego, a w konsekwencji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, prowadzących do uznania, iż brak jest podstaw do przypisania oskarżonemu K. B. odpowiedzialności karnej za przestępstwo określone w treści art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 272 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Prokurator ma rację podnosząc, że w skro w niniejszej sprawie oskarżony nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czyn i odmówił składania wyjaśnień, to w istocie Sąd Rejonowy nie miał podstaw do analizy wiarygodności tych wyjaśnień, bowiem ich nie ma. Jednak to uchybienie w zakresie sporządzenia uzasadnienia nie miało żadnego wpływu na możliwość prawidłowego prześledzenia toku rozumowania sądu I instancji, bowiem z uzasadnienia sporządzonego przez ten sąd jasno wynika, którym dowodom dał wiarę i dlaczego oraz jakie wnioski wyprowadził z tych dowodów.

Nie sposób zgodzić się z zarzutem skarżącego, iż Sąd Rejonowy pominął dowody i okoliczności przemawiające na niekorzyść oskarżonego i oparł podstawę faktyczną wyroku jedynie na części okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, bez uwzględnienia takich dowodów, jak dokumenty zabezpieczone w wyniku przeszukania miejsca zamieszkania oskarżonego, dokumenty zabezpieczone w Starostwie Powiatowym w W. oraz dowód z opinii biegłego z zakresu badań dokumentów. Analiza akt sprawy prowadzi bowiem do wniosku, że Sąd I Instancji, wydając orzeczenie,

wziął pod uwagę wskazane przez skarżącego dowody, czemu dał wyraz w uzasadnieniu wyroku, w którym umotywował dokonaną ocenę wymienionych dowodów oraz wskazał, jakie wyprowadził z nich wnioski.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego w Wołominie, iż ujawniony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przypisania oskarżonemu K. B. odpowiedzialności karnej za zarzucany mu występki. Brak jest bowiem jednoznacznych dowodów świadczących o tym, że oskarżony nakłaniał D. K. do zarejestrowania na swoje nazwisko samochodu marki S. (...) o numerze nadwozia (...), zaś ujawnione w sprawie dowody nie tworzą nierozzerwalnego łańcucha poszlak, który pozwalałby uznać w sposób niebudzący wątpliwości, że K. B. był faktycznym właścicielem pojazdu i nakłaniał D. K. do wyłudzenia od pracownika Wydziału Komunikacji Starostwa Powiatowego w W. poświadczenia nieprawdy w postaci decyzji administracyjnej.

Na materiał dowodowy w niniejszej sprawie składają się dokumenty ujawnione w trakcie przeszukania przeprowadzonego w miejscu zamieszkania K. B. oraz u A. K. (1), zeznania i wyjaśnienia D. K. oraz opinia biegłej z zakresu badań dokumentów A. K. (2). Z dowodów tych wynika jednoznacznie, że K. B. wypełnił podanie o wydanie decyzji w sprawie wykonania tabliczki znamionowej oznaczone datą 26 lutego 2010 roku, wniósł opłatę za wydanie tej decyzji, przy odbiorze dowodu rejestracyjnego pojazdu i tabliczki znamionowej posługiwał się upoważnieniem do odbioru wystawionym przez D. K., jak również posiadał w miejscu swojego zamieszkania m.in. wniosek o ubezpieczenie w (...) od następstw nieszczęśliwych wypadków na D. K. oraz dokument ubezpieczenia OC w (...) samochodu S. (...) o nr rej. (...) na nazwisko D. K.. Dowody te mogą wprawdzie świadczyć o istnieniu pewnego związku między K. B. a wskazanym pojazdem marki S. (...), lecz w żaden sposób nie można z nich wysnuć jednoznacznego wniosku, że oskarżony nakłaniał D. K. do zarejestrowania samochodu na własne nazwisko. Należy bowiem zwrócić uwagę, iż sam D. K. zaprzeczył w swoich zeznaniach, by znał K. B., nie rozpoznał go w trakcie okazania jego wizerunku, zaś jako osobę nakłaniającą go do popełnienia przestępstwa wskazał A. z M., którego bliższych danych nie znał. D. K. zeznał, że w Wydziale Komunikacji Starostwa Powiatu (...) był tylko raz, ze wspomnianym kolegą, zaś za zarejestrowanie samochodu na swoje nazwisko otrzymał pieniądze w kwocie 500 złotych. Zaprzeczył również, by odebrał dowód rejestracyjny pojazdu i jego tablice rejestracyjne oraz stwierdził, że nie wie, kto je odbierał. Nie można się zgodzić z prokuratorem, że D. K. złożył zeznania tej treści „obawiając się reakcji ze strony K. B.”. Taki pogląd prokuratora nie znajduje żadnego uzasadnienia w zgromadzonym materiale dowodowym. Mając zatem na uwadze nieprzyznanie się przez K. B. do popełnienia zarzucanego mu czynu, treść złożonych przez D. K. depozycji oraz brak jednoznacznych dowodów winy oskarżonego, uznać należy, że Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że w przedmiotowej sprawie nie można wykluczyć, że do popełnienia przestępstwa D. K. nakłaniała inna osoba niż K. B.. Należy przy tym zwrócić uwagę, że w miejscu ujawnienia dokumentów dotyczących samochodu S. (...), tj. w domu przy ulicy (...) w M. zamieszkuje ojciec oskarżonego A. B. oraz jego brat M. B..

Zdaniem Sądu Okręgowego dokumenty zabezpieczone podczas przeszukania w miejscu zamieszkania K. B., jak również uzyskane od Wydziału Komunikacji Starostwa Powiatowego w W., nie stanowią wystarczających dowodów na to, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu występkę. Dokumenty te wprawdzie czynią prawdopodobną tezę, że K. B. mógł mieć związek z samochodem marki S. (...) o nr rej. (...), jednakże nie pozwalają ustalić w sposób niebudzący wątpliwości, jaką oskarżony odgrywał rolę w zdarzeniu. Jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy, teza, zgodnie z którą K. B. był faktycznym właścicielem pojazdu i nakłaniał D. K. do zarejestrowania go na własne nazwisko, jest tylko jedną z wielu równorzędnych hipotez, które można postawić w przedmiotowej sprawie, ponieważ nie można wykluczyć również wersji skrajnie odmiennej, że oskarżony udał się do Wydziału Komunikacji Starostwa Powiatowego w W., będąc o to poproszony przez osobę trzecią i nie będąc świadomym przestępczych zamiarów tej osoby. Podobnie wystarczającym do stwierdzenia winy K. B. dowodem nie może być to, że oskarżony, odbierając dowód rejestracyjny pojazdu i decyzję o wydanie tabliczki znamionowej, posługiwał się upoważnieniem wystawionym przez D. K.. Ujawniony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności treść depozycji złożonych przez D. K., nie pozwala bowiem na ustalenie, w jakich okolicznościach upoważnienie to zostało wystawione i jak znalazło się ono w posiadaniu K. B.. Wątpliwości Sądu Okręgowego w tej kwestii wzbudza również fakt, że podczas przeszukania przeprowadzonego u A. K. (1) ujawniono podpisane in blanco przez D. K. wnioski o rejestrację pojazdu. Skoro bowiem D. K. podpisywał dokumenty in blanco, które następnie znajdowały się w posiadaniu osób trzecich, nie można również

wykluczyć tezy, że podczas odbioru dowodu rejestracyjnego pojazdu i decyzji w przedmiocie wykonania tabliczki znamionowej, K. B. posługiwał się upoważnieniem sporządzonym właśnie w powyższy sposób, przy czym nie miał świadomości, że odbiera dokumenty, które zostały uzyskane poprzez podstępne wprowadzenie w błąd pracownika Wydziału Komunikacji, że D. K. jest właścicielem samochodu S. (...).

Wbrew stanowisku prokuratora dowód z opinii biegłego z zakresu badań dokumentów i pisma ręcznego A. K. (2) nie jest wystarczający do przyjęcia, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa. Z opinii tej biegłej wynika, że oskarżony wypełnił formularz wniosku skierowanego do Starostwa Powiatowego w W. z dnia 26 lutego 2010 r. o wydanie tabliczki znamionowej samochodu S. (...), lecz dokument ten nie pozwala na stwierdzenie, że oskarżony nakłonił D. K. do podstępnego wyłudzenia poświadczenia nieprawdy w postaci decyzji o rejestracji samochodu. Jest to tylko poszlaka wskazująca na taką możliwość, jednak należy pamiętać o tym, że wniosek o wydanie tabliczki znamionowej został złożony w dniu 26 lutego 2010 r., a więc już po wydaniu w dniu 14 stycznia 2010 r. decyzji o stałej rejestracji samochodu S. (...). W związku z tym nie można wykluczyć, że oskarżony nie brał żadnego udziału w wyłudzeniu poświadczenia nieprawdy, a był jedynie użytkownikiem tego samochodu, który nie miał świadomości, że samochód nie stanowi własności D. K. tylko innej osoby, a także nie wiedział, że przy jego rejestracji ktoś nakłonił D. K. do wyłudzenia poświadczenia nieprawdy.

Nie można się również zgodzić z prokuratorem, że Sąd Rejonowy całkowicie pominął możliwość przyjęcia, że oskarżony popełnia przestępstwo nawet wtedy, gdy pomiędzy nim a D. K. istniała jeszcze trzecia osoba, pośrednicząca w nakłonieniu K. do rejestracji auta. Taka możliwość istnieje, ale nie wynika w sposób nie budzący wątpliwości ze zgromadzonego materiału dowodowego, bowiem nadal trzeba udowodnić oskarżonemu, że miał świadomość, iż bierze udział w wyłudzeniu dokumentu poświadczającego nieprawdę, a na to nie ma bezpośrednich dowodów, są tylko poszlaki, które łącznie nie prowadzą do wniosku, że oskarżony jest jedyną osobą, która mogła nakłonić D. K., za pośrednictwem trzeciej osoby, do zarejestrowania na swoje nazwisko samochodu S. (...).

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż pomimo wyczerpania materiału dowodowego pozostały niedające się usunąć wątpliwości odnoszące się do kwestii o kluczowym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy znaczeniu. Wątpliwości te, zgodnie z treścią art. 5 § 2 k.p.k. należy rozstrzygać na korzyść oskarżonego, ta zatem należało oskarżonego uniewinnić od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Nietrafny zdaniem Sądu Okręgowego jest również zarzut skarżącego, iż Sąd Rejonowy dopuścił się uchybienia procesowego mającego wpływ na treść orzeczenia, a polegającego na zaniechaniu bezpośredniego przesłuchania na rozprawie świadka D. K. i poprzestaniu jedynie na ujawnieniu treści jego zeznań i wyjaśnień złożonych w postępowaniu przygotowawczym. Zgodnie z art. 391 § 1 i 2 k.p.k. w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 roku, wolno odczytywać w odpowiednim zakresie protokoły złożonych poprzednio przez świadka zeznań w postępowaniu przygotowawczym, w tym protokoły złożonych poprzednio przez świadka wyjaśnień w charakterze oskarżonego m.in. w sytuacji, gdy nie można mu było doręczyć wezwania. W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy podjął działania zmierzające do bezpośredniego przesłuchania D. K. na rozprawie, lecz okazało się to niemożliwe z uwagi na ukrywanie przed odbyciem kary pozbawienia wolności w innej sprawie świadka, który od dłuższego czasu jest poszukiwany listem gończym oraz którego miejsca pobytu nie jest znane. Wobec powyższego, Sąd Rejonowy odczytał zeznania i wyjaśnienia złożone przez D. K., słusznie przyjmując, że zawieszenie postępowania z powodu niemożliwości ustalenia miejsca pobytu świadka mogłoby prowadzić do przewlekłości postępowania, godząc przy tym w konstytucyjne prawo oskarżonego do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

SSO Aleksandra Mazurek SSO Anita Jarząbek –Bocian SSO Maciej Schulz